

PROCORO West-Vlaanderen

Provinciale Commissie voor Ruimtelijke Ordening West-Vlaanderen

Provinciehuis Boeverbos
Koning Leopold III-laan 41
B-8200 Sint-Andries
Tel. 050 40 35 37

Brugge, 3 september 2020
Kenningsgevingsverslag 222

AGENDAPUNTEN

1. Goedkeuring ontwerp-verslag 221 (6 februari 2020) p.03
2. Beleidsplan Ruimte West-Vlaanderen p.03

VOORMIDDAG

AANWEZIG

• Effectieve leden:

- Dhr. Jan VICTOR	Voorzitter PROCORO
- Dhr. Koen DEWULF	Ondervoorzitter PROCORO - Dienst Vergunningen
- Dhr. Jonas PLOUVIER	VOKA
- Dhr. Mark DESMET	UNIZO
- Dhr. Hans VERMEERSCH	Natuurpunt vzw
- Mevr. Katty DE WILDE	Bond Beter Leefmilieu vzw
- Dhr. Johan PARET	Hubertus Vereniging Vlaanderen
- Dhr. Hans MOMMERENCY	Boerenbond
- Dhr. Franky VANROOSE	Algemeen Boerensyndicaat
- Mevr. Leen LAUWERS	VRP
- Mevr. Sophie IDE	Dienst vergunningen – sectie ruimtelijke ordening
- Dhr. Peter NORRO	Dienst MiNaWa
- Mevr. Anne VANDERMEULEN	Leefbaarheid/Welzijn
- Dhr. Koen VANNESTE	Dienst mobiliteit en infrastructuur
- Dhr. Karel MOENTJENS	Dienst Landbouw
- Mevr. Liesbeth VAN DEN BUSSCHE	Dienst onroerend erfgoed

• Plaatsvervangende leden:

- Mevr. Anuschka DILDICK	ACV
- Dhr. Bart VANWILDEMEERSCH	Bond Beter Leefmilieu vzw
- Mevr. Jolien VERBEKE	Boerenbond
- Dhr. Lieven VEULEMANS	Dienst MiNaWa
- Dhr. Wouter VUYLSTEKE	Dienst MiNaWa
- Dhr. Bart LARIDON	Dienst Landbouw
- Dhr. Reinoud VAN ACKER	Dienst Onroerend Erfgoed

• vertegenwoordigers politieke fractie:

- Mevr. Hilde DECLEER	CD&V
- Dhr. Wim AERNOUT	N-VA
- Dhr. Jo VANSTEENKISTE	Vlaams Belang
- Mevr. Gerda SCHOTTE	GROEN

• vaste secretaris

- Dhr. Stephaan BARBERY	Secretaris PROCORO

VERONTSCHULDIGD

• effectieve leden:

- Dhr. Jeroen POLLET	ACV
- Dhr. Franky ROELS	ABVV
- Dhr. Dirk VERTE	VRP
- Mevr. Katrien FEYS	Dienst vergunningen – sectie ruimtelijke ordening
- Mevr. Jelleke ROOMS	Dienst vergunningen – sectie ruimtelijke ordening
- Mevr. Ellen DE WITTE	POM
- Dhr. Michel GILTE	Westtoer

• Plaatsvervangende leden:

- Dhr. Stefaan MEYERS	ABVV
- Dhr. Paul DE GRAEVE	Natuurpunt vzw
- Mevr. Martine LANGEN	Natuurpunt vzw
- Dhr. Bram TACK	VRP
- Mevr. Jivannah GODEFROID	Dienst Vergunningen – sectie ruimtelijke ordening
- Dhr. Tom DECOCK	POM
- Dhr. Stefaan GHEYSEN	Westtoer
- Dhr. Filip VAN LANCKER	Dienst MiNaWa – cel wonen

• vertegenwoordigers politieke fractie:

- Dhr. Patrick DE KLERCK	Open VLD

AFWEZIG

- Dhr. Simon BEKAERT	Sp.a

NAMIDDAG

AANWEZIG

- **Effectieve leden:**

- Dhr. Jan VICTOR	Voorzitter PROCORO
- Dhr. Koen DEWULF	Ondervoorzitter PROCORO - Dienst Vergunningen
- Dhr. Jonas PLOUVIER	VOKA
- Dhr. Mark DESMET	UNIZO
- Dhr. Hans VERMEERSCH	Natuurpunt vzw
- Mevr. Katty DE WILDE	Bond Beter Leefmilieu vzw
- Dhr. Johan PARET	Hubertus Vereniging Vlaanderen
- Dhr. Hans MOMMERCY	Boerenbond
- Dhr. Franky VANROOSE	Algemeen Boerensyndicaat
- Mevr. Leen LAUWERS	VRP
- Mevr. Sophie IDE	Dienst vergunningen – sectie ruimtelijke ordening
- Dhr. Peter NORRO	Dienst MiNaWa
- Mevr. Anne VANDERMEULEN	Leefbaarheid/Welzijn
- Dhr. Koen VANNESTE	Dienst mobiliteit en infrastructuur
- Dhr. Karel MOENTJENS	Dienst Landbouw
- Mevr. Liesbeth VAN DEN BUSSCHE	Dienst onroerend erfgoed

- **Plaatsvervangende leden:**

- Mevr. Anuschka DILDICK	ACV
- Dhr. Bart VANWILDEMEERSCH	Bond Beter Leefmilieu vzw
- Mevr. Jolien VERBEKE	Boerenbond
- Dhr. Lieven VEULEMANS	Dienst MiNaWa
- Dhr. Wouter VUYLSTEKE	Dienst MiNaWa
- Dhr. Bart LARIDON	Dienst Landbouw
- Dhr. Reinoud VAN ACKER	Dienst Onroerend Erfgoed

- **vertegenwoordigers politieke fractie:**

- Dhr. Wim AERNOUT	N-VA
- Dhr. Jo VANSTEENKISTE	Vlaams Belang

- **vaste secretaris**

- Dhr. Stephaan BARBERY	Secretaris PROCORO
-------------------------	--------------------

VERONTSCHULDIGD

- **effectieve leden:**

- Dhr. Jeroen POLLET	ACV
- Dhr. Franky ROELS	ABVV
- Dhr. Dirk VERTE	VRP
- Mevr. Katrien FEYS	Dienst vergunningen – sectie ruimtelijke ordening
- Mevr. Jelleke ROOMS	Dienst vergunningen – sectie ruimtelijke ordening
- Mevr. Ellen DE WITTE	POM
- Dhr. Michel GILTE	Westtoer

- **Plaatsvervangende leden:**

- Dhr. Stefaan MEYERS	ABVV
- Dhr. Paul DE GRAEVE	Natuurpunt vzw
- Mevr. Martine LANGEN	Natuurpunt vzw
- Dhr. Bram TACK	VRP
- Mevr. Jivannah GODEFROID	Dienst Vergunningen – sectie ruimtelijke ordening
- Dhr. Tom DECOCK	POM
- Dhr. Stefaan GHEYSEN	Westtoer
- Dhr. Filip VAN LANCKER	Dienst MiNaWa – cel wonen

- **vertegenwoordigers politieke fractie:**

- Dhr. Patrick DE KLERCK	Open VLD
- Mevr. Hilde DECLEER	CD&V
- Mevr. Gerda SCHOTTE	GROEN

AFWEZIG

- Dhr. Simon BEKAERT	Sp.a
----------------------	------

VERSLAG

De voorzitter opent de vergadering.

1. Goedkeuring ontwerpverslag 221 (6 februari 2020)

Het verslag werd reeds digitaal goedgekeurd.
Er zijn geen bijkomende opmerkingen

2. Plenaire zitting over de uitdagingen in de provincie West-Vlaanderen

2.1 Inleiding van de voorzitter

De voorzitter verwijst naar het Corona-virus, dat ons dwingt om alles strikt te organiseren. Niettemin is de voorzitter blij dat er terug fysiek kan vergaderd worden. Vanuit het bureau van de PROCORO werd er een kleine enquête georganiseerd om een reflectie te krijgen over Corona. Het aantal ingevulde formulieren is beperkt. De voorzitter vat voorlopig samen Er is een toenemende spanningsveld met de ruimtelijke ordening. Er is meer behoefte aan ruimer wonen en bij voorkeur in het buitengebied. Er wordt meer gezocht naar huizen met tuinen, appartementen met grote balkons. Kantoorruimtes of het aantal m² per werknemer moet groter of de kantoorruimtes zullen nog enkel gebruikt worden om samen te komen, te overleggen. Individuele medewerkers worden op afstand gehouden en moeten aan telewerk doen. Er is een direct effect maar er zullen naar verloop van tijd meerdere spanningsvelden zijn met de ruimtelijke ordening.

Er kan nog steeds gereageerd worden op de enquête.

Vooraf werd er een document met feiten, verwachtingen en uitdagingen bezorgd. Het is niet de bedoeling om dit te bediscussiëren. Er wordt de mogelijkheid geboden om **schriftelijk te reageren tegen 1 oktober.**

In de plenaire zitting zullen de medewerkers van de dienst ruimtelijke planning de uitdagingen per thema presenteren. Het doel is om na te gaan of de geformuleerde verwachtingen/uitdagingen volledig zijn. Na de plenaire zitting worden 4 werkgroepen gevormd. Gelet op de hoeveelheid van mogelijke thema's, werd een selectie gemaakt. Drie werkgroepen gaan in de voormiddag 2 thema's behandelen, 1 werkgroep behandelt 1 thema. In de namiddag zullen de werkgroepen verder werken op de input van de andere werkgroepen in de voormiddag. Nadien wordt er een terugkoppeling voorzien van de thema's, die in de werkgroep zelf nog niet aan bod zijn gekomen voor een korte reflectie.

Het is de bedoeling om oplossingen en frisse ideeën aan te reiken.

2.2 Toelichtingen en reactie op de verschillende thema's

De verschillende reacties per thema worden hieronder opgelijst.

Fysisch systeem, toegelicht door Evelyne Vercauteren

- Waterkwaliteit ontbreekt. Dit heeft een grote impact naar drinkwatervoorziening, mogelijkheden waterrecreatie, natuurontwikkeling, enz..
- Biodiversiteit vergt een transversale benadering, doorheen alle thema's
- Luchtkwaliteit wordt alsmaar belangrijker en zal samen met de waterkwaliteit sturend zijn voor de verdere ruimtelijke ontwikkelingen
- De analyse is vaag. De sterktes van de provincie ontbreekt. Wat willen we behouden en verder versterken?
- Er wordt aandacht gevraagd voor het afvalwaterbeleid

- Onroerend erfgoed vergt een transversale benadering, doorheen alle thema's. Het landschap is gecreëerd door de mens door de eeuwen heen (bv de polders, veldgebieden,...). Hierin zit een historisch aspect. De bebouwde omgeving is historisch gegroeid door de eeuwen heen. De structuren zijn bewaard gebleven.
- In het kader van de problematiek van biodiversiteit wordt de versnippering te weinig benoemd. De uitdaging is dan ook ontsnipperen.
- Een landschapspark heeft ook ruimtelijke consequenties en mogelijks beperkingen naar gebruik toe.
- De technologische evoluties naar bodemgebruik toe worden teveel beperkt tot enkel windmolens. Dit gaat veel ruimer.
- De invalshoek van de leefbaarheid van kleinere dorpen ontbreekt.

Mensen, toegelicht door Tim Van Beveren

- De uitdaging voor een verouderd patrimonium is niet enkel renoveren maar ook durven na te denken over afbreken en open ruimte creëren.
- Er wordt gewerkt aan kernverdichting waardoor woonuitbreidingsgebieden overbodig worden. Er wordt dan ook voorgesteld om de woonuitbreidingsgebieden te schrappen. Maar wonen is meer dan woningen. Kunnen woonuitbreidingsgebieden, die kunnen bijdragen tot de kernversterking, niet ingezet worden voor andere zaken zoals woonzorgcentra, groengebieden,... met andere woorden kunnen de woonuitbreidingsgebieden een zinnellere invulling geven dan puur wonen?
- Het gewestplan heeft gezorgd voor uitlopers van kernen onder de bestemming woongebied met landelijk karakter. De problematiek is dat in deze linten ook verkavelingen ontstaan, in een tweede rij gaan bouwen. Moet dit niet herdacht worden? Moet er geen differentiatie worden toegepast?
- Er is ook een erfgoedcomponent: op een goede en creatieve manier omgaan met de bestaande structuren en bebouwing met esthetische en historische waarde. Dus zeker behoedzaam omgaan met afbreken.
- Aandacht voor herbestemmen van kerkgebouwen: dit biedt kansen.
- Wonen dekt niet alles. Het is beter om te spreken van bebouwde leefruimte.
- Het aspect tijdelijke bewoning ontbreekt: de tweede verblijven, de verblijven voor seizoensarbeid.
- Het zoeken naar multifunctionele ruimtes om wonen betaalbaar te maken. Aandacht voor de sociale uitdaging.
- Aandacht voor de leefbaarheid van kleinere dorpen en het herbestemmen van bebouwing.
- Veel landbouwbedrijven gaan over naar residentiële bewoning. Dit moet herbekeken worden.
- Een duurzaam concept zou nabijheid moeten zijn: nabij het wonen heb je voedsel, natuur, recreatiemogelijkheden. Enkel het wonen op zich bekijken, moet herbekeken worden. Prof Allaert benoemt dit de 15 minuten-samenleving.

Voedselproductie, toegelicht door Bram Buysschaert

- De analyse is klassiek, gebaseerd op oudere teksten en minder recente cijfers. Er is een heel sterke evolutie in de voedselproductie. De bodem is sterk bepalend maar de nood aan flexibiliteit van de sector is nog groter. Factoren als schaalvergroting, werkorganisatie en afzet zijn bepalend voor de voedselproductie. De uitdaging is dat er verschillende typologieën zijn die aan voedselproductie doen. In de teksten is er teveel aandacht voor de niches van de voedselproductie.
- De sterktes van de voedselproductie ontbreekt: belangrijkheid van de aardappelproductie, de groenteverwerking, ed. De export wordt geglobaliseerd. De afzet is vooral naar de buurlanden en een klein % wereldwijd. De indruk wordt gewerkt dat er heel wat geproduceerd wordt voor heel de wereld.
- Voor de voedselproductie naar de toekomst is het van belang dat er voldoende water is en beschikbaarheid van arbeidskrachten.
- Er is geen objectivering van de leegstaande hoeven. Er zijn regionale verschillen. Er zijn sites waar de loodsen nog worden gebruikt maar waar de woning leeg staat.

- Er ontbreken gegevens over de zonevreemde activiteiten die de voedselproductie hypothekeren, er ontbreken gegevens over voedselproductie in zonevreemde bestemmingen.
- De uitdaging is dat er diversiteit is binnen de landbouw. Ook de landbouwstructuren zijn versnipperd waardoor er heel wat kleine percelen zijn. Kan de ruimtelijke ordening hier iets aan doen?
- De bedrijfsstructuren van de landbouw zijn in evolutie zoals bv de intensieve veeteelt. Het gebruik van de bodem is niet meer bepalend. Milieu zal ook sturend zijn over erosie, over stikstof, over water, waterkwaliteit. Op heden zijn de landschappelijk waardevolle gebieden mee sturend in het vergunningenbeleid. Voor de landbouw is dit een probleem en moet er gezocht worden naar een oplossing. Er is nood aan een beleid. Het laten zitten van de intensieve veeteelt in landschappelijke waardevolle gebieden is geen optie.

Produceren van goederen, toegelicht door Wim Beerten

- Het wonen evolueert en heeft ook een impact op bepaalde sectoren
- Er zijn heel wat bedrijven die gevestigd zijn in de open ruimte, al dan niet zonevreemd. Deze bedrijven groeien en nemen bijkomende ruimte in. De uitdaging is hoe er hiermee kan omgegaan worden. Zitten deze bedrijven nog op de juiste locatie?
- Er is een globalisering van de economie. Met de corona blijkt dit kwetsbaar te zijn. Moet er niet nagedacht worden aan een ander groeiemodel? Ook voor landbouwbedrijven. Is een bedrijf die afhangt van de export nog leefbaar? Moet er niet meer nabijheid gecreëerd worden naar afzet toe.
- Bedrijventerreinen moeten meer landschappelijk ingekleed worden, er moet ook gewerkt worden aan biodiversiteit. Dit kan ondersteunend werken om planten en dieren te laten migreren. Ook kan er gedacht worden aan een beleidskader voor tijdelijk natuur.
- De vraag wordt gesteld of er arbeidskrapte is door een gebrek aan de juist geschoolde arbeiders of door de totale tewerkstelling? Dit is wel een verschil. Wat is per liter de toegevoegde waarde van een bedrijf? Gaan we water blijven zien als een onbeperkt goed of gaan we rechten toewijzen?
- De corona heeft duidelijk gemaakt dat altijd maar groeien en uitbreiden eindig is. Daarom moet er gekeken worden om bestaande bebouwde ruimtes te heroriënteren in plaats van het aansnijden van open ruimte.
- Eeuwenlang werd water als transport gezien van de goederen. De weg heeft dit overgenomen, pas in de 20e eeuw. Geef terreinen kansen om terug het water te gebruiken als transportmodi.
- Arbeidskrapte is een moeilijke discussie. Het is niet enkel een fenomeen van voldoende tewerkstelling, maar verschillende beroepen worden minder uitgeoefend zoals in de bouwsector; er is minder interesse voor bepaalde beroepen.
- De groei is nog belangrijk om ons welzijn te garanderen. Belangrijk is dat het gaat om een duurzame groei. Vandaar dat ook leegstand moet geactiveerd worden, dat bedrijventerreinen beter benut moeten worden maar er is ook nood aan bijkomende bedrijventerreinen. Het is een "en" en "en" verhaal.
- Er is een startersmentaliteit: er ontstaan bedrijfjes in de tuinhuisen en garages. Die willen op een bepaald moment groeien. Het is dan ook belangrijk dat er voldoende ruimte voor starters wordt voorzien.
- De grondprijzen zijn ook medebepalend of een bedrijf op een bedrijventerrein zich wil vestigen of ter plaatse wil uitbreiden. In Vlaanderen zijn de grondprijzen voor bedrijven gemiddeld 150 euro per m². In Noord Frankrijk is dit 50 euro per m².

Kopen van goederen, toegelicht door Andy Verhanneman

- Het verplaatsingsgedrag detailhandel is verschillend van dorp tot dorp. Voorts hebben steden een recreatie-aspect die het verplaatsingsgedrag mee bepaald. In Corona tijd hebben de lokale winkels er minder last van gehad omdat ze vaste klanten hebben uit de nabije omgeving. Het is belangrijk om rekening te houden met de differentiatie binnen de detailhandel en niet enkel met het verplaatsingsgedrag
- E-commerce is een hoofdpunt en geen subpunt. Welke impact heeft dit ? Naar type winkels toe, naar volume,...? De vaststelling is dat er heel wat leegstand is in de winkelstraten.

- Kennis wordt niet gezien als een apart goed, maar dit is het wel. Consultancy, marketing, ... vragen een ander soort invulling dan winkels. Het is een groeiende markt. Vaak worden locaties gevraagd aan mobiliteitsknooppunten.

Vrijtijdsbesteding, toegelicht door Wouter Billiet

- Aantrekkelijke landschappen nodigen uit om te recreëren.
- Het woord 'groen' is verschillend van 'natuur'. Daarom is een differentiatie gewenst tussen verschillende soorten natuur met een overeenstemmende toegankelijkheid.
- De uitdaging is om ruimte te hebben voor andere vormen van recreatie zoals motocross.
- Er wordt verwezen naar de horeca. Maar er zijn heel wat (polyvalente) zaaltjes in de open ruimte. Het kan niet, maar ze zijn er wel. Hoe ga je hiermee om?
- Het is druk op de jaagpaden door fietsers. Gemeenten hebben de bevoegdheden over de buurtwegen. Dit heeft een enorme potentie naar een verdere uitbouw van een fietsnetwerk. Er wordt gepleit voor samenwerking.
- Er wordt gevraagd om ook erfgoed te benoemen als bezienswaardigheid, als groenbeleving. Er zijn sterke erfgoeddorpen, vaak onbenut. Maar zoals natuur is er een beperkt draagvlak. Het moet ook duurzaam ontwikkeld worden. Bepaalde fietsnetwerken zoals Tiegemberg zijn overspoeld geweest door fietsers in Coronatijd en waren dus overbezadigd.
- Natuur zou een apart thema moeten vormen waar natuurdoelstellingen kunnen geformuleerd worden waardoor recreatie zich kan aanpassen bv afsluiten in broedseizoenen. Natuurgebieden zijn er in de eerste plaats voor natuurontwikkeling en niet in functie van recreatie.
- Er wordt gevraagd wat de evaluatie is van geselecteerde natuurverbindingsgebieden waaronder de groene assen vanuit PRS: hoe ver staan we, wat met de recreatieplekken waarbij bv assen zijn verhard, wat is het effect van recreatie op natuur?
- Er wordt gepleit voor een integrale benadering waar iedereen in zich kan vinden. Bijvoorbeeld nabijheid als basisdoelstelling. Ecosysteem als drager van activiteiten is ook een voorbeeld. Klimaat is belangrijk.
- Landbouwlandschappen hebben ook een recreatieve waarde. Beleving kan in veel kleinere dingen. Grotere infrastructures zijn niet steeds nodig.
- Er zijn per jaar ongeveer 600 inschrijvingen voor een jachtopleiding. Er is ook nood aan een kleiduifschietstand voor de opleiding.

Bewegen, toegelicht door Matthias Dobbels

- Er moet aandacht besteed worden aan vervoersarmoede. Mobipunten kunnen hierbij helpen.
- Er wordt gesteld dat binnenvaart in de toekomst meer zal gebruikt worden, ook omdat er grotere schepen zullen zijn (p98). Is dit zo? Er is het Seine-Schelde project, er zijn de zelfvarende duwbakken,...mooie praatjes waar niets van terecht komt. Om Seine-Schelde te doen slagen moet dit grensoverschrijdend in orde zijn terwijl het daar helemaal gestopt is.
- Er is veel verwijzing naar de elektrische fiets. Economisch is belangrijk om aan te geven dat er ook grotere vrachtwagens zullen zijn. Er moet nagedacht worden over onze zeehavens en luchthavens en hun mobiliteit in functie van de economie. Ook in de landbouw worden verzamelpunten ingericht waar landbouwers terecht kunnen met hun producten. Dit wordt dan met gemeenschappelijk vervoer weggebracht. Dit moet dieper uitgewerkt worden. Ook het aangeven van de infrastructures voor de grotere verplaatsingen.
- Er moet meer aandacht gaan naar goederentransport zowel over de weg, spoorweg en het water.

Andere

- Er wordt een pleidooi gehouden om transversaal te kijken. Zo ontbreekt beeldkwaliteit. Dit moet meer aandacht hebben. Zo zouden reclameborden langs de wegen met aankondiging van fuiven en markten moeten verdwijnen. De straten staan vol met meubilair en moet herbekeken worden. We maken werven maar maken ze niet af. Steden en dorpen kunnen afgewerkt worden zodat terug een scherpere scheiding is tussen bebouwde ruimte en openruimte.

3. Samenvatting van de besprekingen in de werkgroepen per thema

3.1. Overzicht van de dagverloop voor de verschillende werkgroepen

Zie bijlage

3.2. Samenvatting van de besprekingen

FYSISCH SYSTEEM EN VOEDSELPRODUCTIE

(verslaggeving Evelyne Vercauteren, Evi Lefevere, Bram Buysschaert)

WERKGROEP 1:

Karel Moentjens	Dienst Landbouw
Lieven Veulemans	Dienst MiNaWa
Hans Mommerency	Boerenbond
Katty De Wilde	Bond Beter Leefmilieu
Gerda Schotte	Fractievoorzitter Groen
Reinoud Van Acker	Dienst Erfgoed
Peter Norro	Dienst MiNaWa

De bespreking van de twee thema's "Fysisch Systeem" en "Voedselproductie" loopt door elkaar en worden samen genomen in de workshop.

Er wordt gestart met bespreking van "de druk op de open ruimte".

Tijdens de discussie wordt in de groep de stelling "de open ruimte is NIET de plek waar alles kan en alles mag" aangegeven. Deze stelling wordt door de groep gevolgd. De vervolgvraag is dan natuurlijk wat er wel kan, en wat niet? En hoe we hetgeen dat er - volgens de groep - niet thuis hoort er ook uit houden of halen?

Men moet zich afvragen hoe onaantastbaar we de open ruimte maken. Compenseren we dit door iets anders weg te doen of te herbestemmen? Er is druk van 'luxe' functies, zoals *verpaarding*. Er is ook druk vanuit kleine bedrijfjes die starten in oude landbouwgebouwen en organisch groeien en uitbreiden. Het instrument van het *planologisch attest* - waardoor bedrijven vergroten én een bestemmingsmatig recht (kunnen) krijgen - verergert deze druk à nood aan instrumenten.

Er is druk op de bedrijfszetels vanuit andere functies. Maar vaak hebben de gebouwen geen waarde meer. Het is soms beter om deze af te breken.

Qua energievoorzieningen: er mag geen open ruimte verspild worden aan bvb. weiden vol zonnepanelen.

Kan er een open ruimte coalitie gevonden worden tussen de verschillende actoren in de open ruimte? Er is in een conflict tussen het maatschappelijk belang en het individuele belang. Dit conflict wordt weerspiegeld in het gebruik van de open ruimte. Bvb. oude hoevegebouwen en gronden die (duur) verkocht worden aan particulieren en zo uit het landbouwgebruik worden gehaald. Terwijl de landbouw nood heeft aan grond. Bvb iedereen wil 'groen in de buurt' maar niemand wil er een stuk grond voor opgeven.

Hoe kunnen we dit als overheid opvangen? Met ruimtelijke planning kunnen we sturend zijn, maar is dergelijke aanpak wel gewenst? Ruimtelijke planning is vaak weinig dynamisch. Het is moeilijk om in te spelen op onvoorziene ontwikkelingen.

Gebiedsgerichte aanpak?

Zoals de "landschapspark -aanpak" kan er eventueel ook gedacht worden aan een "landbouwpark-aanpak"? Waarbij grote gebieden zonder naam, een naam krijgen om zo misschien meer gewaardeerd en beschermd te worden? Hierbij bestaat de kans er misschien wel in dat dergelijke gebieden dan plots 'ontdekt' en overspoeld worden door massatoerisme. De draagkracht van een gebied is belangrijk. Men mag ook de bewoners van dergelijke gebieden niet vergeten.

Provinciale domeinen kunnen wervende voorbeelden zijn.

De mens is de voeling met het fysisch systeem vaak vergeten/verloren. Door een goed en wervend verhaal te vertellen, met kleine bevattelijke voorbeelden (bv omtrent stijgen biodiversiteit), kan dit misschien omgedraaid worden? Het verhaal van onderaf laten ontstaan én inspelen op de *sterktes van het fysisch systeem van een gebied*. Dit is een andere aanpak dan te zeggen wat er niet kan. Bvb. de glastuinbouwzone rond Roeselare - waar er een zone gefaciliteerd werd specifiek voor glastuinbouw.

Vaststelling: de economie bepaalt grotendeels de ruimte en niet de ruimtelijke planning. De ruimtelijke planning stuurt hoogstens de keuzes die door de economie gemaakt worden nog wat bij.

Nevenactiviteiten bij landbouwbedrijven / landbouwverbreding:

Mensen gaan steeds vaker op zoek naar plekken waar er gebouwen staan die voldoen aan de eisen voor bepaalde specifieke activiteiten. Ze vinden hiervoor geen geschikte gebouwen in het stedelijk gebied of in de woonzones. Bijgevolg komen dergelijke activiteiten steeds vaker voor in agrarisch gebied.

Bij heel wat hoeve-complexen komen gebouwen voor die dateren uit de jaren '60 en '70, dewelke te kampen hebben met allerlei gebreken zoals de aanwezigheid van asbest. Deze gebouwen zijn eigenlijk niets meer waard, maar voor de landbouwer is dit zijn spaarkapitaal/pensioen. Hoe moet er hier op ingegrepen worden?

De mogelijkheden van nevenactiviteiten bij actieve landbouw is vaak een belangrijk deel van het inkomen. Het moet wel mogelijk zijn om beperkingen op te leggen, de nevenfunctie zou de hoofdfunctie niet mogen overstijgen. Kijken naar de diversiteit van de types aan landbouwbedrijven die er zijn.

Er kan misschien gedacht worden aan het instrument van een "fonds". Waarbij men een financiële last stort bij het verkrijgen van een omgevingsvergunning (voor iets te bouwen of verharden in de open ruimte). Dit fonds kan dan lokaal gebruikt worden om de open ruimte daar klimaatbestendig te maken.

Het instrument van het landschapsbedrijfsplan wordt aangehaald als voorbeeld van een vrijwillig instrument.

Om kleine landschapselementen te stimuleren moet misschien het verdienmodel (hakhout) mee geduid worden?

→ Op zoek gaan naar stimulerende instrumenten.

Er is een groot tekort aan deftige handhaving.

Natuurgebieden:

De voorkeur voor grote robuuste natuurgebieden wordt mee gegeven in tegenstelling tot overal kleine en versnipperde gebiedjes.

Hebben we meer bos nodig? Dit wordt nooit echt beargumenteerd, het gaat altijd om dat we de bosarmste provincie zijn. Maar hebben we dat nodig?

→ Discussie over beide elementen. Ook nood aan natuurverweving én aan verbindingen.

Discussie over het feit of we moeten terug grijpen naar historisch bodemgebruik. Wat dan met heide, dit is niet de originele invulling (was daarvoor bos) à er moet ruimte zijn voor verschillende typen van natuur.

Watersysteem:

Het watersysteem in West-Vlaanderen is heel specifiek. Er zijn gebieden met 'beheersbaar' water (bvb. de polders, het IJzerbekken). En ook gebieden waar het water moeilijker te beheersen is – niet-beheersbaar water – (bvb. thv. Heuvelland); daar worden ook de gevolgen van de droogte het ergste ervaren.

Inspelen op de bodem, infiltreren daar waar de bodem een hoog waterbergend vermogen heeft. De problemen rond water zijn gekend. Dit maakt het 'makkelijker' om het verhaal te vertellen en ruimtelijke ingrepen te verklaren.

Landschap:

Ons toekomstig landschap zal bepaald worden door:

- De nood aan water
- De nood aan energie

Uitsmijter:

Kunnen we de WUG's inzetten voor landbouw of natuur en dus claimen voor de open ruimte? Wat met het kostenplaatje...

WERKGROEP 4:

Franky Vanroose	Algemeen Boerensyndicaat
Bart Vanwildermeersch	Bond Beter Leefmilieu
Leen Lauwers	VRP
Jo Vansteenkiste	Fractie Vlaams Belang
Wouter Vuylsteke	Dienst MiNaWa
Koen Vanneste	Dienst Mobiliteit
Bart Laridon	Dienst Landbouw

De bespreking van de twee thema's "Fysisch Systeem" en "Voedselproductie" wordt samen genomen in de workshop.

Reacties op de terugkoppeling uit de andere groep en discussie:

Watersysteem:

De groep is akkoord met de stelling dat water en energie de toekomst van de open ruimte zullen bepalen. Water scheidt heel wat randvoorwaarden en is zeer essentieel. Wat met geothermie? Wat is het effect op de ondergrondse (water)lagen?

Water zal steeds meer bepalend zijn in de toekomst. Steeds meer steenslag wordt omgezet naar beton. Ook de droogteproblematiek mag niet vergeten worden. Het wordt een uitdaging om water te gaan ophouden. Er kan ook meer gedacht worden aan het hergebruik van grijs water. Tijdens de droogteperiode is het water uit de RWZI de belangrijkste instroom aan (proper) water. Er moet dus ook voldoende focus zijn op waterkwaliteit.

Biodiversiteit kan samengaan met het watervraagstuk. Waar je water hebt, heb je natuurontwikkeling, wat samenhangt met het behouden/versterken van je biodiversiteit.

Ook dient men aandacht te besteden aan het verkavelen/verharden van de ondergrond. De ondergrond wordt steeds meer gebruikt voor ondergrondse garages, afvalberging...

Op piekmomenten van droogte ontstaat er concurrentie voor water tussen landbouw, industrie en particulieren. Het zal belangrijk zijn om te debatteren voor wie er in de eerste plaats water moet gestockeerd worden en van welk water er gebruik gemaakt kan worden. We moeten proberen om dergelijke keuzes te vermijden, door voldoende water op te houden, want op zich valt er voldoende water, maar er kan te weinig water opgehouden worden.

Men mag het vraagstuk van het grondverzet niet vergeten als men praat over de aanleg van waterbuffers. Dit is vaak het grootste probleem om tot realisatie van waterbuffers te kunnen overgaan. Waterbuffers worden veelal aangelegd in beekvalleien, waar ophogen (logischerwijs) net niet toegestaan wordt.

Druk op de open ruimte:

Er wordt verder gegaan op de discussie van workshop 1 omtrent verpaarding en andere activiteiten in de open ruimte.

Uit deze groep komt dan de vraag waar de paardensector zich dan wel moet vestigen als dit niet meer zou kunnen in agrarisch gebied. Het houden van paarden is ook een grondgebonden activiteit; paarden hebben ruimte nodig.

Een andere problematiek is de vraag naar en groei van feestzaaltjes in de open ruimte. Hoe dient men hiermee om te gaan. Erfgoed is hier een troef. Vaak stoort men hier niemand. Als het daar niet kan, waar dan wel? Hoe gaan we om met dergelijke vragen? Het zijn autonome evoluties die moeilijk tegen te houden zijn.

Vanuit de groep komt een voorstel om de landbouwzetels bv. te classificeren. Men kan categorieën maken van goed en slecht gelegen landbouwzetels, op basis daarvan kan men toekomstgerichte keuzes maken in niet-landbouw gerelateerde ontwikkelingen.

Ook in deze groep wordt dieper ingegaan op het instrument van het planologisch attest en de nefaste groei van kleine bedrijven in de open ruimte. Planologische attesten zouden eigenlijk herbekeken moeten worden om na te gaan wat er nu nog steeds wenselijk is en welke zaken niet.

Men moet zich ook vragen stellen bij de bedrijfsstructuur van een deel van de landbouwbedrijven. Veel bedrijven zijn in handen van een conglomeraat/agro-industrie en dus niet meer in het bezit van de lokale landbouwer. Is er hier dan nog langer sprake van landbouw of is dit industrie?

Het instrument van contractbenadering wordt ook besproken en bediscussieerd.

Wat voor instrumenten kunnen gebruikt worden? Kan men werken met lokale verordeningen? Hoe sturend wil en kan je optreden als overheid? Misschien kan er een instrument van planbaten uitgewerkt worden wanneer hoeves worden opgekocht en heringericht/gebruikt. Werken met een fonds is niet lokaal genoeg.

Er is momenteel geen controle en handhaving in de open ruimte. Er is al heel wat wetgeving, maar die wordt niet goed gevolgd. Anderzijds staat wetgeving uit het vergunningsbeleid vaak haaks op het planningsbeleid. We hebben hier een moeilijke rol.

Het instrument van de verordening, wordt voorgesteld als een instrument dat wel kan werken.

Misschien kan de provincie een rol opnemen in de bestemming '*landschappelijk waardevol agrarisch gebied*'. Hier is veel discussie, een soort verordening kan hier duidelijkheid scheppen. In plaats van met een verordening te werken, kan ook een gebiedsdekkend PRUP een oplossing bieden, zoals bij de zonevreemde vakantiewoningen.

Opmerking: heel wat zaken die op deze denkdag aan bod komen, werden 20 jaar geleden al besproken. Kan de ruimtelijke planning deze problemen eigenlijk wel oplossen?

De vaststelling is dat er heel wat zaken op Vlaams niveau stil liggen. Er is een mismatch tussen de Vlaamse doelstellingen en lokale initiatieven en draagvlak. Welke rol moet de Provincie hierin spelen?

Natuurgebieden:

De biodiversiteitsstrijd wordt vandaag vooral verloren in de cultuurlandschappen en niet in de grote natuurgebieden. Er is dus ook nood aan kleine natuurgebiedjes en aan verweving. Groep gaat niet akkoord met groep 1 dat er vooral op grote natuurgebieden moet worden ingezet. Ook de kleine stukjes natuur en groen zijn belangrijk. Daarvoor mag niet enkel gekeken worden naar de open ruimte, maar ook in de bebouwde omgeving kan er 'verspreide' natuur gecreëerd worden.

Er is vaak een strijd tussen landbouw en natuur, terwijl deze twee functies elkaar wél kunnen vinden. Hier moet op ingezet worden. Er moet vertrokken worden vanuit de gezamenlijke doelen. De provincie zou de rol van 'ontmijner' kunnen opnemen in de strijd tussen landbouw en natuur. Als een landbouwer bv. steun ontvangt om een grasland niet naar maïs om te zetten, zal hij dit wellicht ook niet doen.

Er kan ook gekeken worden naar lasten bij de andere functies in de open ruimte, bvb. bij de woningen met lange en grote tuinen in woongebied met landelijk karakter. Waarom kan niet een deel van deze tuinen worden vergroend? Dit kan aangepakt worden als een voorwaarde bij een verkaveling.

Men dient er voor te zorgen dat technologische ontwikkelingen kunnen blijven plaatsvinden in agrarisch gebied (bv. niet-grondgebonden landbouw in landbouwgebied; aardbeien)

Er hoeft niet altijd gedacht te worden aan de groene of gele bestemmingen om een antwoord te geven op vele problematieken. Ook 'rood' kan een oplossing bieden.

WERKGROEP 3 feedbacksessie:

Sophie Ide	Dienst Vergunningen
Johan Paret	Hubertus Vereniging Vlaanderen
Jonas Plouvier	VOKA
Wim Aernoudt	Fractie N-VA
Anushka Dildick	ACV
Jan Victor	Voorzitter PROCORO

Er wordt gestart met een samenvatting mee te geven van de voorbije workshopen. Daar werden de twee thema's "fysisch systeem" en "voedselproductie" samen besproken.

De groep beaamt de nood aan handhaving.

De groep vraagt zich af wat het probleem is van verpaarding. Deze moeten toch een plek kunnen krijgen in de open ruimte? Wat is het wezenlijke verschil tussen een rund en een paard?

Het principe van 'classificering' van voormalige landbouwzetels kan rekenen op bijval. Ofwel dient men leegstaande hoevegebouwen een nuttige bestemming te geven. Indien dit niet mogelijk is en er is geen opvolging dan wordt deze hoeve beter afgebroken. Ook de erfgoedwaarde van de hoeve dient in rekening worden gebracht. Maar waarom zou er niet meer gewoond mogen worden in het landbouwgebied?

Warmtenetten, en de voordelen ervan, komen nog onvoldoende aan bod in de conceptnota.

WERKGROEP 2: feedbacksessie:

Liesbeth Van den Bussche	Dienst Erfgoed
Anne Vandermeulen	Huisvesting
Koen Dewulf	Dienst Vergunningen
Mark Desmet	UNIZO
Jolien Verbeke	Boerenbond
Hans Vermeersch	Natuurpunt

Er wordt gestart met een samenvatting mee te geven van de voorbije workshops. Daar werden de twee thema's "fysisch systeem" en "voedselproductie" samen besproken. Ook wordt er kort aangehaald wat er tijdens de eerste feedbacksessie met groep 3 uit de bus viel.

West-Vlaanderen moet niet noodzakelijk alle faciliteiten bezitten. Zo heeft men bijvoorbeeld een schietstand vlak over de taalgrens, die ook door West-Vlamingen kan gebruikt worden. We moeten durven om meer interregionaal te gaan kijken.

De zaken die wel en niet kunnen in het buitengebied veranderen constant. De wetgeving zorgt ervoor dat de mogelijkheden steeds ruimer worden.

Het is misschien verstandiger om een verordening op te maken inzake verpaarding en vertuining? We zouden moeten focussen op de aanpak van de meest hardnekkige problemen in de open ruimte. Maar wat zijn de meest hardnekkige? Het is vaak de veelheid van dingen die pas problematisch worden. Soms neemt het aantal zonevreemde activiteiten in die mate toe dat het systeem volledig omslaat: landbouw wordt hinderlijk voor de zonevreemde activiteiten die plaats vinden op het platteland.

MENSEN en VRIJETIJDSEBESTEDING

(verslaggeving Els Demeestere, Tim Van Beveren, Wouter Billiet)

WERKGROEP 2

Liesbeth Van den Bussche	Dienst Erfgoed
Anne Vandermeulen	Huisvesting
Koen Dewulf	Dienst Vergunningen
Mark Desmet	UNIZO
Jolien Verbeke	Boerenbond
Hans Vermeersch	Natuurpunt

Thema Mensen

Waar en hoe overaanbod verminderen?

- Gevoel dat woonuitbreidingsgebieden worden gelijkgeschakeld met woongebieden. Dikwijls woonuitbreidingsgebied aansnijden terwijl er nog woongebied beschikbaar is.
- Op vandaag is er een gebrek aan kwaliteit bij het dener wonen: privacy, kwaliteit,... De verschuiving naar opener en groener wonen is daar deels aan te wijten. Veel woonuitbreidingsgebieden bevinden zich te ver van voorzieningen en dergelijke gebieden zijn niet relevant om aan te snijden: schrap deze. Gebieden die wel goed liggen kan je wel ontwikkelen. Zorg wel voor kwaliteit en ruimte voor de mensen.
- We moeten de woonuitbreidingsgebieden opnieuw evalueren (zowel deze met een goede als met een slechte ligging). Kan een gebied iets bijbrengen aan de kernversterking? Waarom naast wonen hier ook geen andere zaken naar ontspanning toe mogelijk maken? Mogelijkheden moeten ruimer zijn om andere vragen te kunnen meenemen. Je komt dan wel in het planbaten-planschade verhaal met een grote kostprijs voor de overheden.
- Het is de hogere overheid die de beslissing moet nemen want het lokaal niveau zal altijd voor een compromis gaan.
- De provincie ondergaat alles. We zijn te weinig sturend.
- Alles heeft te maken met geld: de eigenaar wil individueel een stuk grond ontwikkelen en de gemeenten willen meer inwoners omdat die voor meer inkomsten zorgen.
- Er wordt pas een ommekeer verwacht wanneer de ecosysteemdiensten kunnen gevaloriseerd worden. Dan pas zullen de ogen van politici open gaan.

- Niemand betwist dat overheid stuurt hoe een bedrijventerreinen ingevuld en ontwikkeld kan worden maar voor wonen is dit niet het geval. Voor wonen is het de privé die stuurt en de overheid die volgt. We moeten gaan naar een model waarbij het de overheid is die stuurt.
- Er is een overaanbod aan woningen maar wat doe je met die 2e verblijven die de originele bevolking verdrukt. Knokke is aan het zoeken om via een verordening 2e verblijven in bepaalde wijken te weren. Het probleem is echter niet alleen voor de kust maar ook van het hinterland, de polders.
- Speelt markt voldoende in op de vraag die er op vandaag is (kleinere woningen)? Is er een mismatch tussen vraag en aanbod? Een stuk kan al opgelost worden door appartementen te verplichten om voldoende grote terrassen te hebben. Het nadeel is dat dit met een meerprijs komt.
- De 'buitenruimte' kan niet enkel op terras voorzien (drijft enkel de kostprijs op wat dan weer groepen zal uitsluiten) maar ook in de omgeving. Extra groen creëren rond een woonkavel zal een groter positief effect hebben dan enkel maar groter terras. Anderen kunnen zich hier in vinden.

De groep komt tot de conclusie:

- zorg voor kwaliteit binnen de kleinere wooneenheden in de steden
- ontwikkel die gebieden die goed zijn gelegen en schrap deze die een slechte ligging

Woonkwaliteit

Er zijn verschillende gemeenten die open staan voor meer kwaliteit bij ontwikkelingen. Sommige ontwikkelingen zullen wel mogelijk worden als er kwaliteit kan worden gegarandeerd. Sturend optreden als provincie zal wel niet evident zijn. We kunnen de gemeenten wel begeleiden in hun zoektocht naar kwaliteit door de opmaak van een masterplan die een geïntegreerde toekomstvisie voor de kern bepaald. Als de provincie meer investereert in de begeleiding van gemeenten zullen we er in slagen om de kwaliteit te doen toenemen.

Het probleem is dat masterplannen geen juridische waarde hebben. Het is een moeilijk besluitvormingsproces: Raad van State. Vlaanderen hecht hier te weinig aandacht aan. Zaken zullen juridisch meer verankerd moeten worden. Om als overheid te sturen heb je een RUP nodig, alle andere plannen zijn onvoldoende en de opmaak van een RUP zijn lange procedures. Bovendien is het ondertussen moeilijk om niet gewenste ontwikkelingen te weigeren

Leefbaarheid dorpen

Naast detailhandel zijn er ook andere diensten (banken, dokters,...) die de leefbaarheid van dorp bepalen. De leefbaarheid van dorpen is cruciaal voor de mobiliteit.

Onderzoek wijst uit dat er veel mensen niet in hun eigen dorp boodschappen doen maar onderweg naar het werk wel een bakker en supermarkt passeren. Enkel als de kwaliteit heel goed is gaat men naar een kleine zelfstandige. Het bijkomend voorzien van bijkomende woningen heeft ook niet het effect dat de winkels dan blijven. Een optie is om dorpspunten te voorzien. Gemeenten kunnen een ruimte ter beschikking stellen waar brood, groenten, ... verkocht kunnen worden, waar er ook een postpunt ed aanwezig is om pakketjes te ontvangen. De bediening van dergelijke dorpspunten wordt dikwijls voorzien door de sociale economie, vb De Lovie.

Thema vrijetijdsbesteding:

Recreatieve verbindingen

- we moeten de wegen aangenaam maken voor fietsen en lopen. De infrastructuur gaat er sterk op achteruit (zowel de functionele als de recreatieve wegen).
- Niet alles mag opgeofferd worden voor recreatie. Op sommige plaatsen is de diversiteit zo groot dat een fietspad veel kwaad kan doen.
- de kwaliteit van de infrastructuur is één iets maar je hebt daarnaast ook de aanwezigheid van rustpunten, recazaken,... Er is een tendens naar steeds minder wegens te weinig rendabel.
- Westtoer is bezig met herbekijken van de fietsknooppunten.

Wat betreft de recreatieve verbindingen is het aanvoelen binnen de groep dat voornamelijk moet ingezet worden op het wegwerken van de missing links en het opwaarderen van de kwaliteit van het netwerk. Hierbij moet de focus misschien ook verlegd worden van telkens nieuwe infrastructuur naar het anders gebruiken van bestaande infrastructuur. Er wordt gewezen op de mogelijkheid van een knip voor gemotoriseerd verkeer, tractorsluizen,... Niet alle recreatieve paden moeten evenwel even goed uitgerust zijn als een fietssnelweg (breedte, rustpunten,...). Langsheen ons recreatief netwerk moet ingezet worden op de beleving. De routes nu zijn vaak "droge routes" die niet passeren langs bestaande recazaken. Er kan een win-winsituatie optreden door de routes te verknopen met onze dorpen. Zo kunnen ook de recazaken en het nog aanwezige handelsapparaat een graantje meepikken.

Toegankelijk groen: voldoende groen voorzien binnen bereikbaarheid van mensen?

- Er moet eerst worden gekeken wat er nog mogelijk is de kernen zelf. Het mag niet de bedoeling zijn overal iets aan te leggen. Het is beter om ons te beperken tot een aantal zaken en deze dan goed uitwerken.
- Dit moet regio specifiek bekeken worden. In landbouwgebied kan men een aantal kleinere ingrepen (meandering beekjes, houtkanten,...) uitvoeren. Grote projecten (stadsrandbos Kortrijk): al jaren beslist maar het komt er niet van. Er zijn mogelijkheden om groen uit te breiden zonder de landbouw te hypothekeren.
- Sommige ingrepen hebben weinig invloed op landbouw, andere meer. Houtkanten kunnen een negatieve impact hebben op gewassen.

Conclusie: regio specifiek en laagdrempelig kijken om via kleine ingrepen zaken aan te brengen waardoor ook recreatieve zaken toenemen. In kernen zorgen voor versterken van aanwezig groen en dit als 'top-locaties' te zien.

Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen het noodzakelijke buurt/wijkgroen en de grotere groendomeinen. Gebiedsdekkend over de provincie heen zou bijkomende ruimte voor toegankelijk groen moeten voorzien worden. Dit kan op een laagdrempelige manier en hoeft niet altijd een bos te zijn. Ook een mooi landschap kan inspelen op deze noden. Daarnaast kan men heel gericht en specifiek inzetten op het versterken van de aanwezige groene polen waarbij bijzondere aandacht moet gaan naar de randen hiervan en de rol die deze kunnen spelen in het recreatief medegebruik. Men moet regio specifiek kijken om zaken te versterken waarbij een win-win-situatie kan ontstaan op verschillende vlakken: biodiversiteit, recreatie, landbouwverbreding,...

WERKGROEP 1

Karel Moentjens	Dienst Landbouw
Lieven Veulemans	Dienst MiNaWa
Hans Mommerency	Boerenbond
Katty De Wilde	Bond Beter Leefmilieu
Reinoud Van Acker	Dienst Erfgoed
Peter Norro	Dienst MiNaWa

Reacties op de terugkoppeling uit de andere groep en discussie:

THEMA MENSEN:

Woonuitbreidingsgebieden

In plaats van nieuwe gebieden aan te boren, moeten we zoeken naar alternatieven in de bestaande structuren. Als er een waardig alternatief kan aangeboden worden dan is de druk om dit aan te snijden minder. Masterplanning kan zorgen om mensen mee over de drempel te trekken. Dus het kwalitatieve aspect moet ook meegenomen worden.

Woontypologie:

- Een gemeente heeft een visie op het dorp/gemeente gemaakt. Hierdoor is er in het centrum rond het groengebied een verdichting gebeurd. Door de algemene focus op visie/masterplanning was er ook een draagvlak voor verdichting. Hierdoor zijn in het centrum heel wat kleinere woningen/appartementen in het centrum gerealiseerd. Veel ouderen uit de vrijstaande woningen zijn hierdoor naar het centrum verhuisd. Hierdoor heb je wel een zekere concentratie van ouderen.

- Belangrijk is dat er een mix wordt voorzien aan woontypologieën zodat er ook een mix is aan doelgroepen.
- Inbreiding moet niet enkel door appartementen gebeuren. Rijwoningen kunnen hier ook voor zorgen, zeker in een dorpscontext.

Woonkwaliteit:

- voor je nieuwe dingen zal ontwikkelen, moet je eerst kijken of het de moeite is. Misschien is renoveren een betere oplossing dan afbraak en nieuwbouw.

- Bij nieuwe structuren gaat dikwijls een bepaalde beeldkwaliteit verloren. We moeten zoeken naar een evenwicht tussen nieuwe behoeften en wat er op vandaag is. De provincie kan daar zeker een rol in spelen.
- Moet elke gemeenten een beetje van alles hebben? Beter om in te zetten op enkele waarden per gemeente en dan kan je de basis van een gemeente versterken.
- masterplanning: ja, sensibilisering: ja, op vlak van de ruimte: kijken wat nodig is op welk niveau. Kijken naar grotere blokken. Versnippering is nergens goed voor. Strenger beleid voeren op deze vlakken is nodig. Hier is een zekere sturing vanuit de provincie echt wel nodig. Geef rechtszekerheid en duidelijkheid aan gemeenten. Er moet zoiets blijven als de kernselectie. Er moet duidelijkheid gegeven worden over welke rol welke gemeente/dorp te vervullen heeft.
- de ruimte is verkwanseld omdat we te veel respect hebben voor het private eigendom en de gemeentelijke autonomie. Elke gemeente wil alles hebben en dat gaat inderdaad niet. Eigenlijk zit het thema 'identiteit' hier overal in verrat.
- Erfgoed mee opnemen waaronder herbesteding. Regelgeving rond onroerend erfgoed is heel streng en is dikwijls een rem op open minded initiatieven. Herbesteding van kerken zal nog versnellen.

Leefbaarheid dorpen:

- Corona heeft aangetoond dat de nabijheid van diensten en voorzieningen van groot belang zijn.
- Wat zichzelf niet overeind kan houden, moeten wij als overheid niet steunen. Behouden van hetgeen er is, maar geen nieuwe scholen en dergelijke openen. De creativiteit van de mens zal ervoor zorgen dat zelfs in kleine dorpen er altijd een zekere mate van voorzieningen zullen zijn. Dit woonaanbod zal hierdoor betaalbarer zijn. Er zullen altijd wel mensen zijn die er daardoor wel zullen wonen wetende dat ze voor alles de auto nodig hebben. Hierdoor zullen evenwel de zwakkere en de ouderen wel een probleem hebben. Wat als je geen auto hebt of niet meer mobiel bent? Daarom is een grotere concentratie van de ouderen net zinvol en nuttig. De zorg kan daardoor ook op een meer betaalbare en duurzame manier georganiseerd worden.
- Het verenigingsleven is van heel groot belang. Ondanks weinig voorzieningen kan een verenigingsleven zorgen dat er toch mensen blijven en komen wonen.
- In sociale huisvesting is het heel moeilijk om huisvesting te vinden voor gezinnen met 5 kinderen of meer. De tendens is te gaan naar kleinere woningen en we moeten hierbij oppassen en blijvend ruimte voorzien voor grote gezinnen.

THEMA VRIJETIJSBESTEDING:

We moeten gaan voor een breed aanbod aan recreatiemogelijkheden zodat er voldoende spreiding is waardoor de draagkracht van de open ruimte in het algemeen en de recreatieve hotspots in het bijzonder niet worden overschreden.

Voor wat betreft strand, duinen, dijk is het aanvoelen binnen de groep dat de 3-ledige aanpak, die nu in de PRUP's zit, goed is. Dit is op zich al een evenwicht en één die best kan behouden blijven. Er hoeven daarom dus geen aanpassingen te gebeuren maar eerder gekeken worden naar een strikte naleving er van.

Er is op sommige plaatsen sprake van een moeilijk evenwicht tussen recreatie en natuur. De groep stelt dat toegankelijk groen niet mag leiden tot verlies van biodiversiteit en er parallel dus ook kan ingezet worden op stukken 'ontoegankelijke' natuur. Deze kan zelfs ook nog een rol spelen op het vlak van vrijetijdsbesteding door routes erdoorheen of er langs.

Het belang van het verenigingsleven kan niet worden overschat. Zij moeten de ruimte krijgen om dingen te organiseren. Ook effectief fysieke ruimte, binnen maar ook zeker buiten (corona) zou

door de overheid moeten worden gefaciliteerd. Dit verenigingsleven kan mee zorgen voor de 'leefbaarheid' in een dorp.

Voor wat betreft de bovenlokale sportinfrastructuur zou de provincie een sturende rol moeten spelen in het uitstippelen van een beleid en het maken van keuzes.

WERKGROEP 4 feedbacksessie:

Franky Vanroose	Algemeen Boerensyndicaat
Bart Vanwildermeersch	Bond Beter Leefmilieu
Leen Lauwers	VRP
Jo Vansteenkiste	Fractie Vlaams Belang
Wouter Vuylsteke	Dienst MiNaWa
Koen Vanneste	Dienst Mobiliteit
Bart Laridon	Dienst Landbouw

Over mensen :

- dorpen waar geen winkels zijn → korte keten via landbouwers. Zorgen dat ze meer producten mogen verkopen dan dat ze zelf kweken. Op vandaag is dat niet het geval. Vorm van kleine buurtwinkels.
- Kernenselecties hernemen: een kader opmaken om te kijken welke wel nog verder kunnen ontwikkelen en welke niet. Als overheid sturend blijven optreden via bv. selecties. Een kader is nodig (zoals selecties) om aan te geven wat wel en niet waar kan.

WERKGROEP 3 feedbacksessie :

Sophie Ide	Dienst Vergunningen
Johan Paret	Hubertus Vereniging Vlaanderen
Jonas Plouvier	VOKA
Wim Aernoudt	Fractie N-VA
Anushka Dildick	ACV
Jan Victor	Voorzitter PROCORO

Over mensen:

- Men wil toch naar een vorm van kernenselectie van dorpen. We moeten als overheid een sturende functie opnemen om te bepalen waar we wel en waar niet bepaalde ontwikkelingen toestaan.
- Verdichten in een kern kan ook gebeuren door eengezinswoningen, rijwoningen.
- Op vergunningsniveau ben je niets met een masterplan.
- De link met het instrumentarium is belangrijk. We moeten als provincie het signaal geven aan het beleid welke instrumenten ontbreken.
- De behoefteberekeningen zijn theoretische benaderingen. Je ziet toch dat er enorme vraag is naar kleinere woningen. Dit behoefte is er, dat is merkbaar op het terrein. De behoefteberekening is per gemeente. Dit werkt zo niet. Om een voorbeeld te geven: een lokaal bedrijf heeft zich gevestigd in Eernegem en niet in Gistel, maakt dit eigenlijk wel uit? Het is de regio die hierbij van belang is.
- De woonbehoeftes moeten eerder regionaal bekeken (regionale woningmarkt) worden i.p.v. een woonbehoefte per gemeente op te maken. De provincie moet meer keuzes durven maken over de grenzen van de gemeenten heen. Niet iedereen moet alles kunnen. De gemeentegrenzen mogen er rol in spelen want in realiteit werkt het ook zo niet. De mobiliteit is hierbij een zeer belangrijk criterium eerder dan de behoefte in de gemeente zelf.
- Vanuit provincie inzetten op ondersteuning van gemeenten bij visievorming is nodig. Kleine gemeenten kunnen dat zelf niet, ze hebben hiervoor niet het personeel en de expertise. Ze lopen hierdoor vast.
- Algemeen: de berekening van de woonbehoeften op vandaag is goed, de toebedeling beter regionaal per woningmarkt te bekijken i.p.v. per individuele gemeente. Hetzelfde geldt voor de toebedeling van de bedrijventerreinen. Er dienen keuzes gemaakt te worden welke kern welke rol kan opnemen. De mobiliteit is hierin cruciaal.

Over Vrije tijd (samenvattend over beide werkgroepen):

- Inzetten op bijkomende kwaliteit: o.a. fietspaden (zowel functioneel en recreatief).
- Missing links op fietspaden moeten weggewerkt worden. Meer verbindingen creëren in het landschap.
- Druk op bepaalde plaatsen wegnemen door andere plaatsen beter te ontsluiten.
- Recazaken langsheen verbindingen: linken aan dorpen en steden en die dorpen als knooppunten zien. Nieuwe fietsroutes bewust via dorpen en cafés laten passeren
- Open ruimte en toegankelijk groen: kijken voor een zo breed mogelijk aanbod voor vrijetijdsbesteding. Spreiding van de recreant waardoor de draagkracht niet wordt overschreden.
- Ingrepen in het landschap zouden provinciebreed moeten gebeuren (houtkanten, meanderen rivieren, ...)
- PRUP strand en dijk: recreatief medegebruik. Evenwicht is gezocht en gevonden. Meer inzetten op strikte naleving. Niet de bedoeling de stranden en duinen nog meer te commercialiseren.
- Bovenlokale sportinfrastructuur: we moeten vanuit de provincie hier ook beleid over maken. Provincie moet hier een sturende rol op zich nemen. Samen met gemeenten bovenlokale visies uitwerken.
- Recreatie, toerisme en verenigingsleven kunnen voor de leefbaarheid van een dorp zorgen. Ook kijken naar zones die tijdelijk kunnen ingevuld worden. Bv. perceel tijdelijk vrijwaren voor een tijdelijke invulling.

Produceren van goederen, verkopen van goederen

(verslaggeving Wim Beerten en Andy Verhanneman)

WERKGROEP 3:

Hilde Decler	fractie CD&V
Sophie Ide	Dienst Vergunningen
Johan Paret	Hubertus Vereniging Vlaanderen
Jonas Plouvier	VOKA
Wim Aernoudt	Fractie N-VA
Anushka Dildick	ACV
Jan Victor	Voorzitter PROCORO

THEMA PRODUCEREN VAN GOEDEREN

Op basis van een woordenwolk worden de belangrijkste onderwerpen aangeduid:

- Behoeftte aan bedrijfsruimte (7)
- Leegstaande bedrijven (5)
- Maatschappelijk draagvlak (3)
- Arbeidskrachte (3)
- Bedrijven in de open ruimte (3)

Een eerste discussie gaat verder in op een opmerking uit het plenaire deel, nl. moeten we blijven uitgaan van economische groei? Is dit houdbaar op lange termijn? Er wordt opgemerkt dat we niet anders kunnen dan uitgaan van economische groei omdat dit de enige manier is om onze schuldenberg af te betalen. We moeten zoeken naar die economische activiteiten die hiervoor kunnen zorgen. Economische groei betekent niet noodzakelijk ruimtelijke groei voor economische activiteiten. Het type activiteit speelt hier een belangrijke rol.

Er wordt vastgesteld dat heel wat activiteiten wegtrekken uit een binnenstad. Een bedrijf dat wegtrekt, zit ook in een netwerk met andere activiteiten, bijv. horeca, andere economische activiteiten. Op die manier wordt dit netwerk aangetast en wordt het voor de andere activiteiten minder interessant om in de kern te blijven. Iedereen wordt naar de periferie geduwd. Dit is jammer, want dergelijke functies horen thuis in de stad. Daarom moet het moeilijker gemaakt worden om een bestemmingswijziging door te voeren richting een zuivere projectontwikkeling (wonen, studentenkoten, seniorenontwikkeling,...).

Het maatschappelijk draagvlak neemt af. De bereikbaarheid speelt hier een belangrijke rol. De toelevering (laden en lossen) en bezoekers blijven vaak een probleem voor bedrijven in de binnenstad. Zo wordt gewezen op de juridische problemen voor veel verweven bedrijven. Veel klachten van bureaus die leiden tot problematische dossiers, zelfs voor zone-eigen bedrijven. Vaak sneuvelen vergunningsaanvragen voor de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Hierdoor hebben veel paarse vlekken in bebouwd weefsel weinig toekomstperspectief. Daarom is een goede afweging van het type activiteit nodig. Kleinere, niet hinderende functies, kunnen gerust geïntegreerd worden in bebouwd weefsel zodat de mobiliteit beheersbaar blijft. De toeleveringen aan bedrijven zijn een terugkerend probleem. Een moeilijke zoektocht naar activiteiten die wel kunnen. De focus ligt hierbij teveel op private bedrijven, ook kantoren en diensten (zowel privé als overheid) moeten hierbij samen bekeken worden.

De groep neemt als standpunt in dat verweven moet waar het kan en scheiding als het nodig is.

Er wordt vastgesteld dat sommige bedrijven wel degelijk in bebouwd weefsel kunnen en geen klachten genereren. De aard van de ondernemer speelt hierbij ook een belangrijke rol. Ook sensibilisering naar gedrag van individuele ondernemers kan nuttig zijn.

Het "maatschappelijk draagvlak" tussen bedrijven en omwonenden moet vaak ook gecreëerd worden. Daarom is het belangrijk om te onderzoeken of er win-win situaties mogelijk zijn. Een voorbeeld hiervan zijn grotere multifunctionele buffers met groen tussen woningen en industrie. Er moet ook voldoende aandacht zijn voor communicatie, om zo het wantrouwen en vooroordelen te kunnen wegnemen.

De vraag hoe we moeten omgaan met bedrijventerreinenontwikkeling op solitaire plaatsen ver van het wonen leidt tot de vaststelling dat dit tegenstrijdig is met de antiversnipperingsdoelstellingen.

Er wordt verwezen naar tewerkstellingsgegevens en wachtlijsten bij gemeenten en intercommunales.

Een vraag om geen KMO's toe te laten op grote bedrijventerreinen (bvb. Plassendale). KMO's trekken daardoor weg.

Er is meer flexibiliteit nodig in stedenbouwkundige voorschriften. Vaak zijn deze te streng om een hoger ruimtelijk rendement te halen. Allerlei normeringen, zoals brandweernormen, dragen hiertoe bij.

THEMA VERKOPEN VAN GOEDEREN

Perifere kleinhandelsontwikkelingen vs centrale kernwinkelgebieden

- Men is van oordeel dat de overheid op vandaag te weinig impact heeft op het kleinhandelsgebeuren.
- Door sommigen wordt in vraag gesteld of we ons wel moeten 'moeien' met de markt van vraag en aanbod.
- Voor anderen is planologisch ingrijpen onontbeerlijk om de ruimtelijke wantoestanden niet nog verder te laten verslechteren.
- Het is duidelijk dat de Vlaming voor zijn winkelgedrag vast houdt aan zijn auto. Dit staat enigszins in contradictie met de alomtegenwoordige eis tot bereikbaarheid.
- Het shoppinggedrag van mensen speelt een duidelijke rol. Hoe komt het dat mensen zin hebben om een half uur in de file te gaan staan om er te geraken?
- Het is enorm moeilijk om andere vervoersmodi te promoten. Het idee van "*parkeerruimte centraal in de stad*" wordt gedragen. Een vlotte bereikbaarheid van parkeerruimtes is evenwel een belangrijk aandachtspunt.
- Op sommige plaatsen kan de auto gerust geweerd worden (Lille-centrum als voorbeeld)

Leegstand

- Wat betreft het aspect leegstand is er een verschillende benadering nodig tussen de dorpen enerzijds en de stedelijke centra anderzijds.
- Teneinde het aantal leegstaande winkelpanden in de centra in de hand te houden zal het essentieel zijn om in te zetten op 'belevingsverhoging'. Dit houdt in: aandacht voor ruimtelijke aantrekkelijkheid en het creëren van een mix van activiteiten (horeca, ontspanning, cultuur,...).

- Ook sociologische probleemwijken kampen met leegstand. Ook hier dienen investeerders op een of andere manier aangetrokken te worden.

Overige topics

- De overheid dient zich flexibel op te stellen om "nieuwe ideeën" te kunnen uitproberen.
- Het idee wordt geformuleerd om voor kleinhandelslocaties in te zetten op locaties die meerdere kernen bedienen.
- Teneinde de beeldkwaliteit langs invalswegen te verbeteren, is het essentieel om meer in te zetten op handhaving. Dit gebeurt best op een hoger schaalniveau, bvb. door de provincies of intergemeentelijk.
- Ook het nemen van tussentijdse evaluatiestappen tijdens uitvoeringswerken zal een meerwaarde zijn.
- Inzake e-commerce wordt de zgn. "gratis thuislevering" als een probleem beschouwd. Bijsturen is noodzakelijk. Voorstel om perifere winkels te verplichten tot een afhaalpunt in de centra.

WERKGROEP 2

Liesbeth Van den Bussche	Dienst Erfgoed
Koen Dewulf	Dienst Vergunningen
Mark Desmet	UNIZO
Jolien Verbeke	Boerenbond
Hans Vermeersch	Natuurpunt

Reacties op de terugkoppeling uit de andere groep en discussie:

Over produceren van goederen

Op basis van een woordenwolk worden de belangrijkste onderwerpen aangeduid:

- Saving Space (5)
- Maatschappelijk draagvlak (4)
- Leegstaande bedrijven (3)
- Bedrijven in de open ruimte (3)

Het principe van 'Saving Space' is een ruimtelijke evidentie, maar in de praktijk niet altijd haalbaar. Men stelt voor om eerst het zgn. 'laaghangend fruit' te plukken (bijv. gemeenschappelijke parking, groenaanleg, waterbuffer,...)

Er wordt gewezen op het feit dat gemeenten geen voorstander zijn van het delen van energieoverschotten (bijv. warmtenetten) omdat dit concurrentie betekent voor de betrokken intercommunales.

Daarnaast is het ook moeilijk om functies te delen: voorbeeld hergebruik bemalingswater of restwarmte crematorium.

Het is belangrijk om afstemming te krijgen tussen bedrijven onderling. Een parkmanagement kan hier een grote rol spelen.

Hoogbouw is niet altijd rendabel, wel voor magazijnen, niet voor productie. Toch belangrijk om hierop te blijven inzetten. Productie moet op maaiveld, toeleverende diensten of bedrijven (zeker kantoorachtigen) moeten gestapeld kunnen gebeuren.

Om het maatschappelijk draagvlak te vergroten is het belangrijk om vanaf het begin van het proces participatie in te schakelen. Ook moet er een grote aandacht gaan naar een landschappelijke inpassing. Voor heel wat mogelijke hinder moeten er milderende maatregelen gezocht worden. Zo kan, om lawaaihinder te voorkomen, door geluidsproductie op of onder het maaiveld te voorzien ipv bovenop daken. Uit het verleden kennen we heel wat slechte voorbeelden. Deze problemen moeten aangepakt worden. Daarnaast is er nood aan een toenemend aantal goede voorbeelden van bedrijfsontwikkelingen om het maatschappelijk draagvlak te vergroten.

Bij verweven activiteiten moeten we ervoor zorgen dat de parse sproeten niet zomaar opgegeven worden. We moeten goed nagaan welke activiteiten nog toegelaten kunnen worden in bebouwd weefsel en welke niet.

De link van 'de fabriek' met de omgeving is verdwenen. Vroeger woonden werknemers dichtbij de werkplaats, nu niet meer. Hierdoor focust men zich enkel op de hinder/nadelen van de activiteit. Dit betekent niet dat bepaalde maakbedrijven geen plaats meer hebben in de kernen. Voor nieuwe bedrijfsruimte moet ook gezocht worden naar vereveningsmodellen zodat niet alle gemeenten hierop moeten inzetten. Het gaat ook over het waarderen van de open ruimte. Voor bedrijven in de open ruimte kunnen we voor sommige types van bedrijven misschien wat milder zijn. De problemen die vaak opduiken zijn mobiliteit en afvalwater. Er is een vraag om gemeenschappelijke groothandelsmarkten regionaal aan te pakken. Mogelijks is hier een rol weggelegd voor de intercommunales.

THEMA VERKOPEN VAN GOEDEREN

Perifere kleinhandelsontwikkelingen vs centrale kernwinkelgebieden

- Stedelijke binnencentra hebben dikwijls een mobiliteitsproblematiek. Auto's rijden zich vast. Het voorbeeld van Roeselare wordt aangehaald. Dit is wellicht waarom consumenten de voorkeur geven voor de periferie.
- Parkings in het centrum hebben een zekere drempelwaarde bij het shoppen.
- Er is nood aan visieontwikkeling op regionaal niveau.

Leegstand

- Toekomst aan een "betere beleving" van kleinhandel.
- Het mengen van winkels met andere functies verhoogt de aantrekkelijkheid en wordt gezien als een positieve tendens. Er dient over gewaakt dat voorschriften niet te stringent zijn.
- Niet alleen de leegstand in de kernen is relevant. Door een overaanbod in de periferie zal er straks ook daar leegstand ontstaan. Het is aan te raden dat het ruimtelijk beleid hierover nadenkt.

Ouder wordende bevolking

- Het voorzien van een basisaanbod voor oudere mensen in de dorpen is belangrijk. Het principe van (mobiele) dorpspunten is op heden slechts economisch haalbaar indien het gekoppeld wordt met "sociale economie".
- Waarom draaien sommige dorpen wel? Dit hangt af van diverse factoren:
 - o Ligging
 - o Omvang: > 1000
 - o Aantrekkelijkheid, bv. Houtem --> worden soms slachtoffer van hun aantrekkelijkheid
 - o School of niet?
 - o Verenigingsleven
 - o Een goede mix van generaties
- Het is belangrijk om per dorp "een oplossing op maat" uit te werken.
- Ook het sociaal weefsel (erg plaatsgebonden...) is belangrijk.
- Fietsafstand t.o.v. voorziene kernen. De vraag wordt gesteld of hier niet meer sturend kan worden opgetreden door vraag en aanbod meer op elkaar af te stemmen op specifieke locaties. Veel zgn. 'ondersteuners' moeten zich ver verplaatsen wat een hoge maatschappelijke kost met zich meebrengt. De meeste ouderen willen niet naar "het pre-mortuarium"...

Overige topics

- Online shopping is en wordt nog meer de toekomst. We moeten daarmee rekening houden in het beleid. Daarbij dient meer creatief nagedacht over ruimtelijke opportuniteiten. Ook de kernen kunnen een positieve rol hierin spelen.
- In het kader van e-commerce dienen alternatieve bezorgingswijzen onderzocht te worden. Goederen terugsturen op plaatsen in het centrum?

WERKGROEP 1 : feedbacksessie

Karel Moentjens	Dienst Landbouw
Hans Mommerency	Boerenbond
Katty De Wilde	Bond Beter Leefmilieu
Lieven Veulemans	Dienst MiNaWa

WERKGROEP 4: feedbacksessie

Franky Vanroose	Algemeen Boerensyndicaat
Bart Vanwildermeersch	Bond Beter Leefmilieu
Leen Lauwers	VRP
Jo Vansteenkiste	Fractie Vlaams Belang
Wouter Vuylsteke	Dienst MiNaWa
Koen Vanneste	Dienst Mobiliteit
Bart Laridon	Dienst Landbouw

PRODUCEREN VAN GOEDEREN: samenvatting van beide groepen

- Verweven activiteiten: voorstel om huisnijverheid te koppelen aan een woning als alternatief voor buffering (bijv. site Nelca Lendeledede,). Een gebiedsgerichte aanpak op maat is noodzakelijk.
- Vraag om milieu-effecten mee op te nemen in de afweging van vergunningsaanvragen.
- Vraag om voldoende ruimte te voorzien voor recyclagebedrijven.
- Inzake mobiliteit uitgaan van de capaciteiten van het bestaande wegennet om ontwikkelingen te beoordelen
- Water als toetsingskader. Hoeveel water heb je nodig voor een activiteit, zowel voor transport als voor proceswater?

KOPEN VAN GOEDEREN: samenvatting van beide groepen

Er wordt gesteld dat een onderscheidend beleid tussen de centra (mikken op kleinschaligheid, dagbeleving gekoppeld met toerisme en cultuur) en de periferie (grootschalig en functioneel) noodzakelijk is.

Er wordt gesuggereerd dat in de dorpen moet nagedacht worden over andere woonvormen dichtbij goed voorziene kernen. Wat betreft de eigendomsvormen meer te leggen op 'gebruik' i.p.v. eigendom. Waarom niet meer flexibiliteit in verhuizen promoten? Ons systeem van notariële kosten is trouwens zeer kostelijk.

BEWEGEN

(verslaggeving Matthias Dobbels en Katrien Devreeze)

WERKGROEP 4

Franky Vanroose	Algemeen Boerensyndicaat
Bart Vanwildermeersch	Bond Beter Leefmilieu
Leen Lauwers	VRP
Jo Vansteenkiste	Fractie Vlaams Belang
Wouter Vuylsteke	Dienst MiNaWa
Koen Vanneste	Dienst Mobiliteit
Bart Laridon	Dienst Landbouw

Te voet:

- We moeten de trage wegen functioneel inzetten, alsook de buurtwegen. We kunnen op korte termijn al vooruitgang boeken door deze meer toegankelijk te maken.

- Trage wegen hoeven niet meteen uitgebreid te worden: we kunnen beter inzetten op het onderhoud van de bestaande wegen en een beter gebruik ervan. De vaststelling is dat trage wegen op de buiten nauwelijks worden gebruikt. Het kan een taak zijn van de provincie om dit beter in kaart te brengen.

Fiets:

- Er moet ook ruimte voorzien worden in functie van het comfort van de fietser, bv. om de fiets- of regenkledij te kunnen opbergen.
- Bij de fietssnelwegen is de veiligheid ter hoogte van de kruispunten belangrijk, zeker voor de snellere fietsers.
- Wat betreft de fietssnelwegen wordt de vraag gesteld of er hier prioriteit aan moet gegeven worden of moeten bepaalde segmenten uit het BFF eruit gelicht worden als prioritair?
 - o Eén van de leden stelt dat speed pedelecs en elektrische fietsen zich overal in West-Vlaanderen bevinden. Iedereen heeft vanuit zijn woning nood aan een veilige verbinding, waarom bepaalde verbindingen er dan uit gaan lichten? Vanwaar zijn deze fietssnelwegen gekomen? Moet er niet generiek ingezet worden op fietsveiligheid? Het stellen van prioriteiten wordt niet als meerwaarde gezien.
 - o De fietssnelwegen zijn er niet zomaar gekomen, deze zijn er gekomen op basis van het in kaart brengen van het potentieel aan fietsstromen, vb. tussen Kortrijk en Waregem, langs de Leie. Zo is er bijvoorbeeld tussen Kortrijk en Roeselare minder potentieel aanwezig. De provincie heeft nooit prioriteit ingezet voor wat betreft het BFF. De betrachting is vooral om minder autoverkeer in de spitsen te hebben, 10% minder zou al een groot verschil maken.
 - o Het is altijd een samenwerking met het lokaal bestuur vb. voor riolering. Waar we wel een prioriteit kunnen in stellen is bijvoorbeeld de fietssnelweg tussen Torhout en Brugge aanleggen in plaats van een derde rijstrook op de E403. Inzetten op een behapbaar, beperkt aantal projecten.
 - o Het stellen van prioriteiten moet een én-én verhaal zijn: ook het spoor is bijvoorbeeld belangrijk tussen Roeselare en Brugge. Bovendien mogen we ons niet enkel richten op de speed pedelecs, elektrische fiets,... ook de gewone fietsers zijn belangrijk, bijvoorbeeld ouders die hun kinderen naar school brengen met de fiets (sensibiliseringsverhaal). De dienst mobiliteit geeft aan dat de provincie daarom nog steeds meer in het BFF investeert omdat die verbindingswegen zo belangrijk zijn, alsook de oversteekpunten. Er is consensus dat er een gedifferentieerd beleid moet gevoerd worden. Zo wordt aangehaald dat de huidige speed pedelecs ook voor veel mensen niet betaalbaar zijn.
- Het vademecum fietsvoorzieningen verandert ook nu en dan, het minimum aan benodigde ruimte voor het fietspad zelf is 1,75m, 2 meter is wenselijk. Dit vormt een belangrijk element in de nodige ruimte-inname. Het is bovendien niet enkel het fietspad dat van belang is, maar bijvoorbeeld ook de bomen (cfr. klimaat), de wateropvang. Daarom is het belangrijk om het geïntegreerd aan te pakken. Het opsparen van water kan hier zeker een opportuniteit zijn, het is een integraal project. Er worden nog veel problemen opgemerkt als er bijvoorbeeld door natuur gaan, dit mag niet louter sectoraal bekeken worden. Daarom is het een meerwaarde als dit vanuit de ruimtelijke ordening gebeurt.
- Integraliteit van aanpak moet ook doorgetrokken worden naar natuur, bijvoorbeeld door minder beton en andere verharding te gebruiken voor de aanleg van fietsverbindingen (vb. Fintele). Er wordt hierop geantwoord dat deze integratie bij de herinrichting van de groene assen wel degelijk gebeurt.
- De vraag wordt gesteld hoe dit aan het handelsgebeuren kan gekoppeld worden. Er wordt geantwoord dat dit eerder een zaak van inrichting van het openbaar domein zal zijn, zodat er een aangename omgeving wordt gecreëerd voor de trage weggebruiker en dit aanzet tot winkelen.
- Soms bevinden fietssnelwegen zich ook in de bebouwde omgeving: dan moet de infrastructuur ingericht zijn als verblijfsgebied en moet de fietser zich ook aanpassen en minder snel rijden. Het Fietsberaad heeft daar een duidelijk standpunt over.
- Er wordt ook vastgesteld dat bij de lokale besturen de openheid groeit naar grotere grondverwerving om zo een betere fietsinfrastructuur te krijgen. Dit was heel lang een taboe. Het is uiteindelijk een investering voor de lange termijn.

- Nu wordt er langs steenwegen en gewestwegen standaard een fietspad voorzien: dit is in veel gevallen niet aangenaam fietsen. Is het geen idee om meer parallel aan deze wegen een alternatieve fietsweg te voorzien op meer landelijke wegen? Het typeprofiel van de gewestweg kan hierdoor geherdefinieerd worden met meer ruimte voor bomen en water. Er wordt hierop aangevuld dat dit wel een gevaarlijke combinatie tussen fietsverkeer en landbouwverkeer kan opleveren.

Auto:

- De auto nemen voor korte verplaatsingen heeft vaak te maken met de doelmatigheid van de activiteit, bv. containerpark, supermarkt voor grote boodschappen, ... Er mag niet eenduidig gesteld worden dat iedereen zomaar de auto neemt.
- Het mag inderdaad niet fundamentalistisch zijn. Men kan beter streven naar 10% minder autoverkeer tijdens de spits (dan gaan de files exponentieel dalen) en goede parkeernormen (bv. niet steeds parkeren voor de deur in verkavelingen). Het aspect nabijheid van voorzieningen moet er bovendien veel meer in.
- Het is eerder nuttig om in te zetten pro andere vervoersmodi in plaats van de auto te demoniseren.
- Een fietsstraat is een goed voorbeeld van het ontmoedigen van de auto, maar het alsnog toelaten van autoverkeer.
- We moeten inzetten op fietsstraten en op de eenduidigheid ervan. Nu zijn er nog teveel verschillen tussen de verschillende gemeenten.
- Deelsystemen zijn hierin ook een belangrijk aspect, bv. om een tweede wagen te vermijden. Er zou bij ruimtelijke ontwerpen voldoende ruimte moeten voorzien worden voor deelsystemen en laadinfrastructuur voor elektrische wagens.
- Kan er meer werk gemaakt worden van carpoolparkings? De dienst ruimtelijke planning haalt aan dat dit Vlaamse materie is, maar er zijn wel opportuniteiten om er een mobipunt aan te koppelen (bv. businesspark Roeselare).

Transit Oriented Development (TOD) – kernselectie:

- De kernselectie uit het PRS-WV komt niet altijd overeen met de knooppuntwaarde. Moet de kernselectie herbekeken worden of moet het openbaar vervoer zicht richten op de geselecteerde kernen?
- Als het openbaar vervoer zich moet richten op de kernselectie, is dit onhaalbaar want niet rendabel. Er zijn op vandaag veel te veel geselecteerde kernen. Wat verstaan we bovendien onder openbaar vervoer? Is dit een bus, een deelauto, taxibedrijf, ...? We moeten ook eerder nagaan wat een kern nodig heeft om deze leefbaar te houden.
- De kernselectie is verouderd en was op basis van voorzieningen en inwonersaantallen. Je moet ook kijken naar opportuniteiten (vb. oude verkavelingen verdichten) en je moet de mobiliteit daarop afstemmen: het potentieel van de kern bekijken en dan mobiliteit daar op aanpassen.

WERKGROEP 3

Sophie Ide	Dienst Vergunningen
Johan Paret	Hubertus Vereniging Vlaanderen
Jonas Plouvier	VOKA
Wim Aernoudt	Fractie N-VA
Anushka Dildick	ACV
Jan Victor	Voorzitter PROCORO

Reacties op de terugkoppeling uit de andere groep en discussie:

Trage wegen:

- Wat is de bedoeling bij het standpunt om het gebruik van de trage wegen terug te schroeven? De dienst ruimtelijke planning verduidelijkt dat het dit niet de bedoeling is, wel om de bestaande trage wegen zoveel mogelijk te herwaarderen in plaats van nieuwe te creëren.
- Bij de landbouw liggen de trage wegen zeer gevoelig.
- De vraag kan ook gesteld worden waarom bepaalde buurtwegen niet meer gebruikt worden. Is het zinvol om bepaalde opnieuw boven water te halen? Men moet geen trage wegen aanleggen

om er aan te leggen. Er zijn er wel bepaalde die een specifieke functie kunnen hebben. Het is nodig hierover een visie te ontwikkelen.

- Als er nieuwe projecten zijn in de binnenstad, kunnen er wel opportuniteiten zijn om nieuwe doorsteken te creëren.
- Bij vergunningen stellen zich wel dikwijls problemen (bv. dat de buurtweg in de feiten niet meer bestaat, maar wel nog juridisch). De reflex zou sneller moeten gemaakt worden dat er een buurtweg ligt voordat er een vergunningsaanvraag wordt gedaan. De gemeente moet een afweging maken om de buurtweg af te schaffen of te verleggen bv. waar een missing link is.
- Een pleidooi voor realiteitszin en opportuniteiten bij projecten.

Fiets:

- We moeten inzetten op de fietssnelwegen: niet de bedoeling om daar recreatief te gaan fietsen, we mogen investeringen hiervoor niet afbouwen.
- Het probleem van de congestie op de E403 zal je niet enkel oplossen door een fietssnelweg aan te leggen. Het probleem is daar ook veroorzaakt door het vrachtverkeer door de economische ontwikkeling. Er gebeuren teveel ongevallen, er moet daar iets aan gedaan worden. Wat betreft de fietssnelwegen is het een én-én verhaal, nl. dat ook het vrachtverkeer niet uit het oog mag verloren worden.
- Wat betreft de fietssnelweg zijn er vaak jarenlange onteigeningen te verwachten (vb. Roeselare-Brugge).

Openbaar vervoer:

- Er is een verschil tussen openbaar vervoer en gemeenschappelijk/collectief vervoer. Wat betreft het openbaar vervoer, is er een grotere frequentie en aanbod nodig om mensen te kunnen overtuigen. Er moeten duidelijke keuzes gemaakt worden, men kan niet alles blijven bedienen. Bij kleine gehuchten moet men durven ervoor kiezen om ze niet te bedienen en eerder voor een aanvullend of zelfrijdend systeem te gaan.

Auto:

- Het is moeilijk te voorspellen wat mobiliteit in de toekomst zal brengen: wat zal de zelfrijdende auto brengen? Komt deze binnen 5 jaar of binnen 50 jaar of helemaal niet? De zelfrijdende auto is een moeilijke kwestie wat betreft aansprakelijkheid en verzekering.
- Wat betreft prioriteiten, is een derde rijvak op de E403 belangrijker dan het doortrekken van de N8? Er is vooral een mental shift nodig, want het autogebruik zal nog meer stijgen als er zelfrijdende auto's komen. Eventueel is dit wel een oplossing voor de oudere bevolking, bv. in de Westhoek.
- Dit is een wet in de mobiliteit: als er capaciteit bij gecreëerd wordt, dan zal deze snel opnieuw ingevuld worden en krijg je opnieuw congestie.
- Misschien is dit een goede aangelegenheid om de bewegwijzering op alle plaatsen in de provincie in orde te zetten, want hoe moet de zelfrijdende auto de wirwar aan bewegwijzering interpreteren?
- BRVV zal goed zijn voor jaar of 20, maar we moeten ook bezig zijn met de realiteit van vandaag. We mogen niet ontkennen dat de auto zijn plaats zal blijven innemen. Bij bepaalde inrichtingsplannen van dorpskernvernieuwingen verdwijnen systematisch parkeerplaatsen en plaats voor auto's (bv. Snaaskerke). Dat kan niet de bedoeling zijn.
- Bij een dorpskernvernieuwing gaat het vaak ook over het verbeteren van de beeldkwaliteit, waardoor centraal gelegen parkingplaatsen soms kunnen sneuvelen. Een goed gelegen randparking kan hier eventueel een oplossing bieden.
- Het is nuttig om in de kernnota al rekening te houden met toekomstige ontwikkelingen, ook al komen die pas later in een beleidskader terecht (bv. zelfrijdende auto's).
- Gemeentelijke verordeningen doen hier ook meer en meer uitspraken over, maar het is niet logisch dat men overal hetzelfde aantal parkeerplaatsen per wooneenheid oplegt, ongeacht stedelijk of landelijk gebied. In een landelijk gebied is er misschien minder nood aan groen dan in de stad.

Mobipunten:

- Vlaanderen wil veel mobipunten, maar wie zal dat betalen? Dit maakt een verschil als elk lokaal bestuur een mobipunt moet uitbouwen.

Goederentransport:

- Er wordt meer flexibiliteit verwacht van iedereen inzake duurzaam goederentransport, maar het is niet zo eenvoudig om bedrijven te vinden die een volledige boot kunnen vullen.
- Grotere schepen zouden moeten gestimuleerd worden (vb. duwbakken). Er worden nu ook overslagplatforms voorzien in Diksmuide en nabij Veurne, zodat ook daar kan gegaan worden naar een duurzame modal shift.
- Als we kijken naar de watergebonden bedrijventerreinen volgens het gewestplan, dan zien we dat er weinig tot geen bedrijven zich daar vestigen die effectief gebruik maken van het water.
- Er is duidelijk een mismatch tussen bestemming en realiteit. Misschien moet de provincie eerder eigenaar zijn van watergebonden bedrijventerreinen, zodat we meer in handen hebben wat er kan komen (vb. opstalrecht, zoals in haven van Gent).
- De zones voor watergebonden bedrijventerreinen geraken moeilijk ingevuld, maar er blijft wel vraag naar watergebonden bedrijvigheid. Er is een behoefte aangetoond in de studie Transport Bis, maar de vraag blijft wat een watergebonden bedrijf is? Hoeveel % moet via het water vervoerd worden? Er wordt soms zelfs geargumenteed dat het bedrijf proceswater gebruikt, ...
- Er is ook een probleem dat Frankrijk en Vlaanderen elkaar niet volgen wat betreft Seine-Schelde ontwikkelingen (o.a. KBK). Er is wel het plan van het kanaal van Compiègne en als West-Vlaanderen dan niet volgt, dan zou dat jammer zijn.
- Het moet realistisch blijven. Er wordt al jaren over gedebatteerd, we zouden beter de ambities rond watergebonden bedrijvigheid opdoeken.
- Het project Kanaal Bossuit-Kortrijk mag zeker niet afgevoerd worden. Nu moet men omvaren via Gent om Roeselare te bereiken, omdat er 2 km onbruikbaar kanaal is. Dat project heeft heel veel potentieel, daar moet op ingezet worden.

Overslagplatforms:

- Nu wordt Dourges vermeld als overslagplatform, er zijn er evenwel nog andere zoals de LAR in Menen, de haven van Zeebrugge.
- Het is een grote uitdaging hoe we de binnenvaart en het spoor kunnen opwaarderen. We stellen vast dat slechts 0,3% van het goederenvolume vanuit Zeebrugge op de waterweg terecht komt. Dit pleit ervoor dat er een groter kanaal rond Brugge moet komen. De plannen zijn er maar het komt er niet van. Een 3de en 4de spoor tussen Brugge en Gent moet er nu wel voor zorgen dat er nog meer goederen via het spoor vanuit Zeebrugge kunnen worden vervoerd.
- De vraag kan gesteld worden of het ook realistisch is om de stadsvaart te verbreden, denk maar aan de erfgoedwaarden in Brugge. Wat met het inperken van de capaciteit van de drukke stadsring om plaats te maken voor de binnenvaart?
- De mogelijkheden van een estuaire vaart zouden moeten nagekeken worden.
- De vaststelling is algemeen dat het de laatste tientallen jaren niet meer lukt om nog grootschalige infrastructuurwerken te realiseren, met uitzondering van de A11. Dit komt door de huidige wetgeving en juridische mogelijkheden. Het algemeen belang zou echter moeten primeren.

WERKGROEP 2 : feedbacksessie

Liesbeth Van den Bussche	Dienst Erfgoed
Anne Vandermeulen	Huisvesting
Koen Dewulf	Dienst Vergunningen
Mark Desmet	UNIZO
Jolien Verbeke	Boerenbond
Hans Vermeersch	Natuurpunt

- Bij de ontwikkelingen is er eerder een toekomst weggelegd voor waterstofwagens dan voor elektrische wagens. Bij watergebonden bedrijventerreinen zijn de voorwaarden soms niet realistisch: vb. 50 000 ton goederen vervoeren via het water voor een bedrijf van 3 ha.
- Je moet bij watergebonden trafiek het totaalplaatje bekijken, er blijft ook veel wegtransport mee gepaard gaan en ook om alles aan te leggen is er veel CO2 uitstoot. We moeten ook de CO2 uitstoot voor grote infrastructuurwerken in rekening brengen.

- Er moet niks meer bij bestemd worden want er is al genoeg bestemd. Er moet geen kernselectie meer zijn zoals ze was, we moeten ze afstemmen op de knooppuntwaarde.

WERKGROEP 1: feedbacksessie

Karel Moentjens	Dienst Landbouw
Lieven Veulemans	Dienst MiNaWa
Hans Mommerency	Boerenbond
Katty De Wilde	Bond Beter Leefmilieu

- Iemand dacht dat de kernselectie zou verlaten worden, nu we van structuurplanning naar beleidsplanning zouden gaan. De dienst ruimtelijke planning geeft aan dat aan kernselectie een zeer grote politieke discussie is voorafgegaan, dus de vraag rijst of we bij beleidsplanning opnieuw de discussie aangaan, of, dat we de kernselectie houden zoals ze is op vandaag?
- Als we het goederentransport willen verminderen, kijken we naar transport via water en spoor, maar zijn er ook andere manieren, bv. ladingen combineren? De dienst ruimtelijke planning antwoordt dat er in het traject Saving Space onderzoek werd gedaan naar het organiseren in hubs, maar daaruit bleek de moeilijkheid om alles op elkaar af te stemmen. Er werden wel mogelijkheden gezien in de agroindustrie (bv. diepvriesgroenten).
- Wat specifiek is in West-Vlaanderen is het feit dat er niet echt grote kernen zijn (met uitzondering van Brugge), maar wel vooral kleinstedelijke gebieden, die een andere soort mobiliteit gaan creëren. We moeten van dit gegeven een kans maken, door te streven naar economisch transport via vervoersrasters, waarbij de vrachtwagen moet omrijden om de dorpskern niet te moeten doorkruisen. De moeilijkheid hierbij bestaat in de tijdstippen (bv. idem levering en scholen) en het afdwingbaar maken om een route vast te leggen.
- Er zijn heel wat mogelijkheden via slimme mobiliteit, waarbij inrichting en technologie impulsen kunnen geven om de spitsuren te organiseren. Op vandaag is de lichtenregeling op de ring van Roeselare bv. nog hetzelfde overdag als in het spitsuur.
- Slimme kilometerheffing wil daarop inspelen, maar daardoor moet er ook ingezet worden op meer spreiding door bv. ook andere werkuren mogelijk te maken. Ter illustratie: door meer thuiswerk omwille van de coronamaatregelen zijn er op vandaag geen files meer op de E403 (cfr. 10% minder verkeer op de spitsuren is het kantelpunt dat files vermijdt).
- Het is jammer dat de provincie nog weinig aan zet is bij mobiliteitsvraagstukken. Recent werd ook het beleid voor trage wegen overgeheveld naar de gemeenten en ook in de vervoerregio's is de provincie nauwelijks in betrokken (strikt genomen volgens het decreet). Vooral het fietsbeleid blijft nog over, omdat de provincie hier nog een rol speelt in de financiering.
- Er is een behoefte aan bovenlokale planning vooral bij mobiliteit.
- Dat de mobiliteit de functies volgt kan gezien worden als een kans, met de focus op de fiets voor woon- en werkverkeer.

3.3 Slot

In iedere werkgroep werden volgende elementen nog besproken:

Volgende stap

In iedere werkgroep werd het vervolg aangegeven. Op basis van de brainstorming wordt er gewerkt aan een conceptnota. Deze conceptnota zal de feiten, verwachtingen en uitdagingen omvatten alsook een aanzet tot een lange termijnvisie (kernnota). Mogelijks suggesties voor beleidskaders.

Daarnaast moet er ook een plan-MER worden gemaakt.

De conceptnota en de kennisgevingsnota van de plan-MER gaan dan in openbaar onderzoek. Dit zal in het voorjaar van 2021 zijn.

Evaluatie van de dag

- De dag is redelijk vlot verlopen, het was geslaagd binnen de corona-contouren. Het discussiëren in kleinere groepen werd als positief ervaren. Er is een open dialoog/gesprek geweest tussen verschillende actoren.
- Het was niet evident om in de tweede sessie verder te bouwen op de inhoud van de vorige werkgroep. Eventueel was een plenaire terugkoppeling in de namiddag beter geweest in plaats van de feedbacksessies. Voor sommige was de feedbacksessies niet meer nodig omdat er heel veel info is gegeven.
- Het was niet duidelijk wat er vandaag ging gebeuren waardoor er geen terugkoppeling kon gebeuren naar de achterban. De indeling in groepen was beter vooraf gecommuniceerd geweest zodat men beter kon voorbereiden. Afstemming met plaatsvervanger was moeilijk, maar het is goed dat we schriftelijke opmerkingen kunnen meegeven kan tot 1 oktober.
- Er is de vraag om standpuntbepaling vanuit de PROCORO voor het openbaar onderzoek. De suggestie wordt gedaan om de discussiepunten te groeperen, te evalueren, en te bespreken in de PROCORO
- Tekst van de conceptnota is teveel, zeer interessant maar weinig gestructureerd. Schrappen zal nodig zijn om beleid in verhaal mee te krijgen. Oppassen dat het beleidsplan in functie moet staan van het algemeen belang en niet het resultaat zal zijn van lobbywerk.

Rol van de Provincie

- Ruimte voor diversiteit uit het huidig structuurplan blijft de slagzin: maatwerk, soms scherpere keuzes durven maken dan in verleden
- De provincie moeten bovenlokaal durven keuzes maken waar wat nog kan. De provincie moet regionaal zaken coördineren die gemeenten zelf niet kunnen (bv. motorcross-terrein).
- De provincie moet hierin ambitieus durven zijn. Durven keuzes maken wetende dat dit op lokaal niveau kan botsen.
- Als provincie actief naar gemeenten gaan om partnerships te maken en zaken samen op te nemen.
- De doorlooptijd van een proces is dikwijls heel lang (van opgestart tot einde): we moeten zorgen dat er in tussentijd handhaving zal gebeuren: handhaving i.f.v. gewenste ontwikkeling.
- Instrumentarium: mogelijkheden? Aandringen Vlaamse overheid.
- Gedifferentieerd wonen, incl. Woonzorgcentra
- Visie op tuinbouw.
- Zonevremde functies in het agrarisch gebied als provinciaal kader.
- Is kader voor omleidingswegen nog relevant?
- Uitbreiding rond trage wegen uitbreiden: lokale besturen meer een kapstok geven.
- Specifieke thema's zoals de kust.

De vaste secretaris

Stephaan Barbery

De voorzitter

Jan Victor